

Monotesteron siue

Prima pars principalis de origine et

ingressu Et primo de eterna xpi generatioe Joh. primo **Ca. i.**

In principio erat verbum. et verbum erat apud deum. et deus erat verbum. hoc erat in principio apud deum. Omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil. quod factum est. in ipso vita erat et vita erat lux hominum. et lux in tenebris lucet. et tenebre eam non comprehenderunt. fuit homo missus a deo. cui nomen erat iohannes. hic venit in testimonium ut testimonium perhiberet de lumine. ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux. sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat et mundus per ipsum factus est. mundus enim non cognovit. In propria venit. et sui enim non receperunt. Quoties autem receperunt eum. dedit eis potestatem filios dei fieri. his qui credunt in nomine eius. qui non ex sanguinibus. neque ex voluntate carnis neque ex voluntate viri sed ex deo nati sunt. Et verbum caro factum est. et habitavit in nobis. Et vidimus gloriam eius. gloriam quasi unigeniti. a patre. plenum gratie et veritatis.

Glosa.
Fuit hic preoccupatio de missione iohannis que postmodum latius explicatur

Hic preoccupatio fit de incarnatione verbi que postmodum latius explicatur

Prohemium Luce

Quonia quidem multi conati sunt ordinare rerum narrationes que in nobis complete sunt. sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt. et ministri fuerunt sermonis. Misit est michi assecuto omnia a principio diligenter tibi ex ordine describere optime theophile ut cognoscas eorum verborum de quibus eruditus es veritatem.

Secunda de annunciatione iohannis baptiste

Et conceptione eiusdem Luce. primo.

Capitulum. ij.

Tres fuerunt herodes unus versus discipula necat pueros. anticipa iohannes. Percussit agrippa iacobum. dat carceri petrum

Fuit in diebus herodis regis iudee sacerdos quodam nomine zacharias de vice abia. et uxor illi de filiabus aaron et nomen eius elisabeth. Erant autem ambo iusti ante deum incedentes in omnibus mandatis et iustificationibus domini sine querela. Et non erat illis filius eo quod esset elisabeth sterilis. et ambo processissent in diebus suis factum est autem cum sacerdotio fungeret zacharias in ordine vicis sue. ante deum secundum consuetudinem sacerdotum sorte exiit. ut incensum poneret ingressus in templum domini. Et erat omnis multitudo populi foris orans hora incensum. Apparuit autem illi angelus domini stans a dextris altaris incensum. Et zacharias turbatus est videns. et timor irruit super eum. Dixit autem ad illum angelus. Ne timeas zacharia. quoniam exaudita est deprecatio tua. et uxor tua elisabeth pariet tibi filium.

et vocabis nomē eius iohem Et erit gaudiū tibi et exultatio. et multi in natitate eius gaudebūt Erīt enī magn⁹ corā dño. et vī nū et sicerā nō biber. et spū s̄co replebit̄ adhuc ex vtero m̄ris sue. Et multos filioꝝ isrl̄ ouertet ad dñm deū ipozū Et ip̄e p̄cedet añ illū in spū et v̄tute helye. vt ouertat corda p̄m in filios. et in credulos ad prudentiā iustoꝝ. pare dño plebez p̄fectā Et dixit zacharias ad āgelū Et vñ h̄ sciam! Ego enī sū senex ⁊ vxoz mea p̄cessit in dieb⁹ suis Et r̄ndens āgel⁹ dixit ei Ego sū gabriel qui asto āte deū. et missus sū loqui ad te. et hec tibi euangelizare. Et ecce eris tacens et nō poteris loqui vsq; in diē quo hec fient pro eo q̄ nō credidisti v̄bis meis. q̄ implebunt̄ in tempe suo Et erat plebs expectās zachariā. et mirabant̄ q̄ tardaret ip̄e in templo Egressus aut̄ nō poterat loqui ad illos et cognouerūt q̄ visionē vidisset in tēplo Et ip̄e erat innuēs illis et pmāsit mut⁹. Et s̄cm est vt impleti sūt dies officij ei⁹. abijt in domū suā. Post hos āt dies ocepit elisabeth vxoz eius. ⁊ occultabat se mēibus q̄nq; dicens Quia sic fecit mihi dñs in diebus quibus respexit auferre opprobriū meū inter homines. *(bzielē. Lu. p. Ca. iij.)*

De annūciatione christi ad mariā per ga

In mense aut̄ sexto missus est āgelus gabriel a deo in ciuitatē galilee cui nomē nazareth ad v̄ginē despōsatā viro cui nomē erat ioseph de domo dauid. et nomen virginis maria Et ingressus angel⁹ ad eā dixit Ave gr̄a plena. dñs tecū. bñdicta tu in mulieribus. Que cū audisset turbata est in sermone eius. et cogitabat q̄lis esset ista salutatio Et ait āgelus ei De tū meas maria. inuenisti enī gr̄az apud dñm. Ecce ocpies in v̄tēo et p̄ies filiū et vocabis nomē ei⁹ iesū s̄cic erit magn⁹. et fili⁹ altissimi vocabit̄. Et dabit illi dñs sedē dauid. p̄ris eius. ⁊ r̄gnabit in domo iacob in et̄nū. ⁊ regni eius nō erit finis Dixit āt maria ad āgelū. Quō fiet istud q̄m virū nō cognosco? Et r̄ndens āgel⁹ dixit ei Spū s̄cū supueniet in te. ⁊ v̄tus altissimi obūbrabit tibi Ideoq; et qd̄ nasceet̄ ex te s̄cm. vocabit̄ fili⁹ dei Et ecce elisabeth cognata tua. et ip̄a ocepit filiū in senectute sua Et hic mēsis ē sext⁹ illi. q̄ vocat̄ sterilis. qz nō erit impossibile apud deū omne verbū Dixit āt maria Ecce ancilla dñi. fiat mihi s̄m verbū tuū Et discessit angelus ab illa.

Sic patet q̄ maria fuit de genere sacerdotali et regali vide qualiter in postilla

De visitatione elisabeth per mariā et canticū

Magnificat *(Luc. pmo.)*

Ca. iij

b 3

Monotesseron siue

Probabile est qd prius maria et ioseph conuenerunt celebri cultu nuptiarum. et de licentia ioseph vel forte ipso ducente Maria fuerit ad montana. reuelato prius ipsi ioseph incarnationis mysterio. quibus origen et eius sequaces secus dicant.

Hic fit proccipatio iuxta communiozem opinionem que ponit matrem fuisse in circumcissione iohannis in die octauo.

Eurgens autem maria abiit in montana cum festinatione in ciuitatem iude. et intrauit in domum zacharie et salutauit elizabeth. Et factum est ut audiuisset salutationem marie elizabeth. exultauit infans in utero eius. Et repleta est spiritu sancto elizabeth. Et exclamauit voce magna et dixit. Benedicta tu in mulieres et benedictus fructus ventris tui. Et vni hoc mihi ut veniat matris domini mei ad me. Ecce enim ut facta est vox salutationis tue in auribus meis exultauit in gaudio infans in utero meo. Et beata que credidisti quoniam perficiens in te que dicta sunt tibi a domino. Et ait maria. Magnificat anima mea dominum. Et exultauit et usque abraham et semini eius in secula. Mansit autem maria cum illa quasi mensibus tribus et reuersa est in domum suam. **Hic zacharie. Benedictus. d. d. is. l. i. Ca. v.**

De ortu iohannis et circumcissione ipsius et can

Elizabeth autem impletum est tempus pariendi et peperit filium. Et audiverunt vicini et cognati quia magnificauit dominus miam suam cum illa et congratulabantur ei. Et factum est in die octauo uenerunt circumcidere puerum et vocabant eum nomine patris sui zacharia. Et respondens mater eius dixit. Nequaquam sed vocabitur iohannes. Et dixerunt ad illam. Quia nemo est in cognatione tua qui uocetur hoc nomen. Innuent autem patris eius quem uellet uocari eum. Et postulans pugillarem scripsit dicens. Iohannes est nomen eius. Et mirati sunt uniuersi. Optatum est autem illico os eius et lingua eius. et loquebatur benedicens deum. Et factus est timor super omnes uicinos eorum et super omnia montana iudeorum diuulgabantur omnia uerba hec. Et posuerunt omnes qui audierant in corde suo dicentes. Quis putas puer iste erit? Etenim manus domini erat cum illo. Et zacharias pater eius impletus est spiritu sancto et prophetauit dicens. Benedictus dominus deus israel etc. usque ad in uiam pacis.

De genealogia christi et apparitione an

geli ipsi ioseph. Matheo primo.

Capitulum vi.

Iber generatiois iesu christi filij dauid filij abraham. Abraham genuit ysaac. Isaac autem genuit iacob. Iacob autem genuit iuda et fratres eius. Judas genuit phares et zara de thamar. Phares genuit esrom. Esrom genuit aram. Aram genuit aminadab. Aminadab genuit naason. Naason genuit salmon. Salmon genuit booz de raab. Booz genuit obeth ex ruth. Obeth genuit iesse. Iesse genuit dauid regem. Dauid rex genuit salomonem ex ea que fuit uirgo. Salomon genuit roboam. Roboam genuit abiam. Abiam genuit aza. Aza genuit iosaphat. Josaphat

Ornū ex quattuor

xi:

genuit iorā. **Joram** ge. ozyā. **Ozyas** ge. ioathan. **Joathan** ge. achaz **Achaz** ge. ezechiā. **Ezechias** ge. manassen. **Manasses** ge. amon. **Amon** ge. iosiam. **Josias** ge. leconiā et fies eius in trāsmi gratione babilonis Et post trāsmigrationē babilonis leconias ge. salathiel. **Salathiel** ge. sorobabel. **Sorobabel** ge. abiud. **Abiud** autē ge. elyachim. **Elyachim** ge. azor. **Azor** ge. sadoch. **Sadoch** ge. achym. **Achym** ge. eliud. **Eliud** ge. eleazar. **Eleazar** at ge. mathā. **Mathan** autē ge. iacob. **Jacob** autē ge. ioseph virū marie de qua nat⁹ est iesus qui vocat⁹ xpūs. Omnes ergo generatio nes ab abrahā vsq; ad dauid. xiiij. Et a dauid vsq; ad trāsmi grationē babilonis. xiiij. Et a trāsmigratione babilonis vsq; ad xp̄m generatōes. xiiij. Xpi autē generatio sic erat. Cū esset despō sata mī eius maria ioseph anteq; ouenirēt inuēta est hñs in vte ro de spū scō **Joseph** autē vir ei⁹ cuz esset vir iustus et nollet tra ducere eā voluit occulte dimittere eā **Ipec** autē cogitāte eo **Ecce** angel⁹ dñi in somnis appuit ei dicēs **Joseph** fili dauid noli timē **Accipe** mariā coniugē tuā qd enī in ea natū ē de spū scō ē **Pariet** autē filiū et vocabit nomē eius iesū **Ipe** enī saluū faciet p̄lm suū a p̄cis eoz **Ihoc** autē totū factū est vt adimpleret qd dictum est a dño per **ppham** dicentē **Ecce** xgo in vtero hēbit ⁊ pariet filiuz et vocabit nomē eius emanuel qd est interpretatū nobiscū de⁹ **Et** urgens autē ioseph a somno fecit sicut p̄cepit ei āgelus dñi **Et** accepit cōiugem suā et nō cognoscebat eā donec pepit filiuz suū p̄mogenitū et vocauit nomen eius iesum.

De edicto augusti. natitate christi. annūcia

tione per angelū ad pastores **Luc. ij.**

Ca. vij.

Factū est autē in diebus illis **Erūt** edictū a cesare augusto vt describeret vniuersus orbis **Ihoc** descriptio p̄ma scā ē a p̄side **Sirie** **Crino** ⁊ ibant oēs vt p̄fiterent⁹ singuli in suā ciuitatē **Ascendit** autē ⁊ ioseph a galilea de ciuitate nazareth in iudeā ciuitatē dauid q̄ vocat⁹ bethleē. eo qd esset de domo ⁊ fa milia dauid. vt p̄fiteret⁹ cū maria despōsata sibi vxore p̄gnante. **Factū** est autē cuz esset ibi. **Impleti** sūt dies vt pareret et pepit fi liū suū p̄mogenitū et p̄nis eū inuoluit et reclinauit eū in p̄sepio q̄a nō erat locus ei in diuersorio **Et** pastores erāt in regiōe ea dem vigilātes ⁊ custo diētes vigilias noctis sup̄ gregē suum **Et** ecce āgelus dñi stetit iuxta illos et claritas dei circūfulsit illos ⁊ timuerūt timore magno **Et** dixit āgelus illis. nolite timere **Ecce**

b x

Glosa.
Tres hic omittē tur reges

Glosa
Cōuentio hęc re cipit pro celebri cultu nuptiarum qui factus ē post qd ioseph inuenit **Marias** recepiss e de spūscando et p angeli p̄ceptuz accepit eam cōiugem p̄iusq; appa reret p̄gnans ⁊ vtero tumescēte post reuotum de mōtanis q̄a tunc non fuisset hono rabiliter facta ce lebritas coniugij

Glo.
Ihic fit p̄ceden patio q̄ postmo dum explicabitur loco suo cum de circuncisione di cetur

Monotesteron siue

eni euāgeliso vobis gaudiū magnū qđ erit omī populo qz nar^o
est vobis hodie saluator qui est xps dñs in ciuitate dauid q hoc
vobis signū Inuenietis infantē pānis inuolutū et positū in p̄se/
pio Et subito facta est cū āgelo multitudo milicie celestis laudā
tiū deū et dicentiū Glōria in altissimis deo et in terra pax hoī/
bus bone volūtatis Et factū est vt discesserūt ab eis āgeli in ces/
lum. pastores loq̄bant ad inuicē Trāseamus vsqz bethleem q vī
deamus hoc x̄bū quod factū est qđ dñs oñdit nobis Et vene/
rūt festinātes et inuenerūt mariā et ioseph et infantē positum in
p̄sepio Vidētes āt agnouerūt de x̄bo qđ dictū erat illis de pu
ero hoc Et oēs q̄ audierūt mirati sūt q de hīs q̄ dicta erāt a pa
storib^o ad ip̄os Maria āt cōseruabat omīa verba hec conferens
in corde suo Et reuersi sūt pastores glorificātes et laudātes deū
que audierant et viderant sicut dictū est ad illos.

De Circūcisione christi. L. ij. et aduentu magorū Mar. ij. Ca. viij.

Et postq̄ cōsumati sunt dies octo vt circūcideretur puer
vocatū est nomē eius iesus qđ vocatū est ab āgelo p̄se/
pio qz in vtero concipitur Cū natus esset iesus in bethleem iu/
de in diebus herodis regis Ecce magi ab oriēte venerunt iero/
solimā dicētes Vbi est qui nar^o est rex iudeorū? Vidim^o enī stel/
lam eius in oriēte et venim^o adorare eū Audēs autē hēodes rex
turbatus est et omīs ierosolima cū illo Et cōgregās omēs p̄nci/
pes sacerdotū et scribas ppli sciscitabat ab eis vbi xps nasceret^{ur}
At illi dixerūt ei In bethleē iude Sic enī sc̄ptū est per p̄phaz Et
tu bethleēz terra iuda nequaquā es mīma in p̄ncipib^o iuda Et te
eni exiet dux qui regat pplm meū israel Tūc herodes clā vōtis
magis diligēter didicit ab eis t̄ps stelle q̄ apparuit eis q mittēs
illos in bethleē dixit Ite et infrogate diligēter de puero et cū in/
ueneritis renūciate mihi vt ego veniēs adorē eū Qui cū audis/
sent regē abierūt Et ecce stella quā viderāt in oriēte ascedebat
eos vsqz dū veniēs sup̄ vbi erat puer Vidētes autē stellā gauisi
sūt gaudio magno valde Et intrātes domū inuenerūt puez cū
maria m̄re eius et p̄cidētes adorauerūt eū Et aptis thesauris
suis obtulerūt ei mūera aurū thus et mirrā Et r̄nso accepto in
fōnis ne redirēt ad herodē p̄ aliā viā reuersi sūt in regionē suā.

De oblatione christi in tēplo. L. ij. Ca. ix.

Et postquam impleti sunt dies purgationis marie secundum legem moysi tulerunt iesum in iherosolimam ut sifteret eum domino sicut scriptum est in lege domini Quia omne masculinum adapiens vulvam secundum domino vocabitur Et ut daret hostias domino secundum quod dictum est in lege domini par turturum aut duos pullos colubam Et ecce homo erat in iherosolimam cui nomen simeon et homo iste iustus et timoratus expectans consolationem israel et spiritu sancto erat in eo Et rrisum accepit a spiritu sancto non visurum se mortem nisi prius videret christum domini Et venit in spiritu in templum Et cum induceret puerum iesum pentes eius ut faceret secundum consuetudinem legis pro eo et ipse accepit eum in vlnas suas et benedixit deum et dixit Nunc dimittis servum tuum domine secundum verbum tuum in pace. et usque plebis tue israel. Et erat pater eius et mater mirantes super his que dicebant de illo et benedixit illis simeon et dixit ad maria mater eius Ecce positus est hic in ruinam et in resurrectionem multorum in israel et in signum cui contradicetur. Et tuam ipsius animam praesentibus gladii ut reuelentur ex multis cordibus cogitationes Et erat anna prophetissa filia phaniel de tribu azer Hec praecesserat in diebus multis et vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua Et hec vidua erat usque ad annos lxxxiii. que non discedebat de templo. ieiunans et obsecrationibus serviens deo nocte ac die Et hec ipsa hora superveniens ostendebat domino et loquebatur de eo omnibus que expectabant redemptionem israel Et ut profecerunt omnia secundum legem domini reversi sunt in galileam in civitatem suam nazareth Puer autem crescebat et confortabatur plenus sapientia et gratia dei erat in illo

De fuga in egyptum. occisione innocentium et regressu ex egypto Mat. ii. Cap. i.

Et cum magi recessissent ecce angelus domini apparuit in somnis ioseph dicens Surge et accipe puerum et matrem eius et fuge in egyptum et esto ibi usque dum dicam tibi Futurum est enim ut herodes querat puerum ad prendendum illum Qui consurgens accepit puerum et matrem eius nocte et secessit in egyptum et erat ibi usque ad obitum herodis ut adimpleret quod dictum est a domino per prophetam dicentem Ex egypto vocavi filium meum Tunc herodes videns quoniam illusus esset a magis iratus est valde. et mittens occidit omnes pueros qui erant in bethleem et in omnibus finibus eius a bimatibus et infra secundum tempus quod exquesierat a magis Tunc adimpletum est quod dictum est per hieremiam prophetam dicentem Vox in rama audita est ploratus et ululatus rachel plorans filios suos et noluit consolari quia non est Defuncto autem herode ecce appuuit angelus in somnis ioseph in egypto

Glo.
Probabile est quod angelus iste fuerit gabriel. et quod in omnibus ministerium incarnationis concernentibus quotiens introducit angelus apparuisse ipse fuerit. sic fuit apud danielem. et ad pastores. et ad magos. et quater ad ioseph. et in agonia christi. et in resurrectione et in ascensione.

*Onoceteron huc
magnum quod erit...
magi recessissent...
angelus domini apparuit...
herodes videns quoniam illusus...
angelus in somnis ioseph...*

Monotesteron sine

dicēs Surge et accipe puerū et matrē eius et vade in terrā isrl̄. Defuncti sūt enī qui q̄rebant aiām pueri Qui cōsurgens accepit puerū et matrē eius et venit in terrā isrl̄ Audiēs autē q̄ Archelāus regnaret in iudea pro herode p̄re suo timuit illo ire Et admonitus in somnis secessit in p̄tes galilee Et veniens habitauit in ciuitate q̄ vocat̄ nazareth vt adimpleret̄ q̄d dictū est per p̄phetā qm̄ nazarenus vocabit̄

De Inuēctione christi pueri in tēplo a parentibus eius. Luc. ij. Et de habitatiōe ioh̄is in deserto Lu. i. Ca. xi.

Et ibant parētes eius p̄ om̄es ānos in iherl̄m in die solenni pasche Et cū factus esset iesus ānoz duodeci. Ascendit̄ dētribus illis ierosolimā s̄m cōsuetudinē diei festi Cōsummatis q̄ diebus cū redirēt remāsit puer iesus in iherl̄m et nō cognouerūt parētes ei⁹ Existimātes aut̄ illū esse in comitatu. venerūt iter diei et req̄rebāt eū inter cognatos ⁊ notos. ⁊ nō inuenientes regressi sūt in iherl̄m req̄rentes eū Et factū est post triduiū inuenerūt illū in tēplo sedentē in medio doctoz audientē illos ⁊ interrogantē Stupebāt aut̄ om̄es qui eū audiebāt sup̄ prudentia et respōsione eius Et vidētes admirati sūt Et dixit mater ei⁹ ad illū fili q̄d fecisti nob̄ sic? pater tuus et ego dolētes q̄rebam⁹ te Et ait ad illos. Quid est q̄d me q̄rebatis? An nesciebatis q̄a in his que p̄ris mei sūt oportet me esse? Et ipsi nō intellexerūt verbum q̄d locutus ē ad illos Et descēdit cū eis et venit nazareth et erat subditus illis Et mater ei⁹ cōseruabat om̄ia verba confrens in corde suo Et iesus p̄ficiēbat sapiētia et etate ⁊ gr̄a ap̄ d̄eū et homies Puer aut̄ ioh̄es crescebat et cōfortabatur sp̄ritu et gr̄a Et erat in deserto vsq̄ in diem ostensionis sue ad israhel.

Incipit sc̄da ps̄ principalis huius libri

Predicatiōis Rubrica. xi. de predicatione et baptismo ioh̄is in deserto. M. iij. R. i. L. iij. Ca. xij.

¶ Homo fuit missus a deo cui nomen erat ioh̄es.

Anno aut̄ q̄ntodecimo Imperij Tiberij cesaris p̄curante pontio pilato iudeā Tetrarcha aut̄ galilee herode philippo aut̄ fratre eius tetrarcha ituree et traconitidis regionis et lisania abiline tetrarcha sub principibus sacerdotum Anna et caypha Factū est verbū domini sup̄ ioh̄em filiū zacharie in deserto Et venit in omnē regionē iordanis predicās. L. R. baptismū penitētie in remissionē p̄ccoz sicut. L. sc̄ptū. R. M. ē in